

LÄHIOPETUKSEN KÄYTÄNTEET

Opiskelumotivaatioon vaikuttavat tekijät
lähiopetuksessa tekniikan alan opetuksessa

INSSI-hankkeessa tutkittua

Ari-Pekka Kainu, SAMK

Jorma Kärkkäinen, KYAMK

Pekka Rantala, OAMK

Satakunnan ammattikorkeakoulu | Tekniikka ja merenkulku

Satakunta University of Applied Sciences | Faculty of Technology and Maritime Management

Lähiopetuksen käytänteet

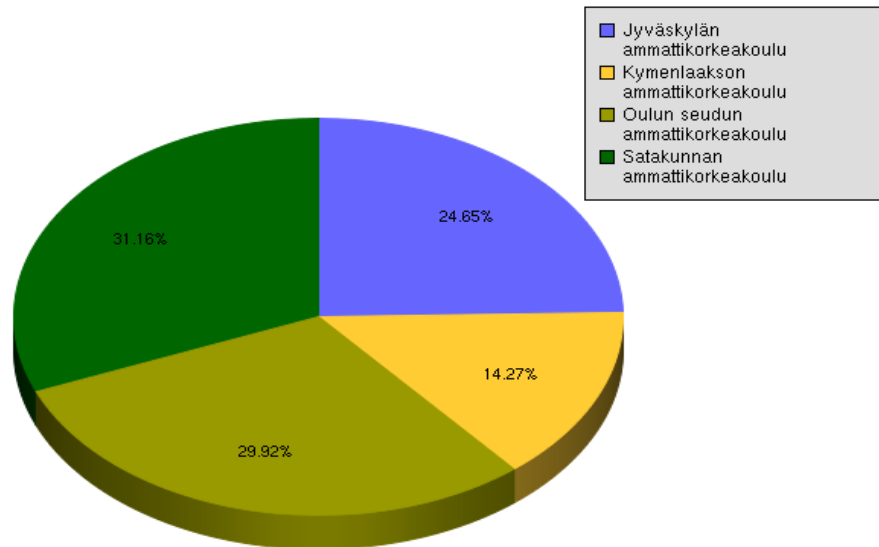
- Vastaaaja
  - Opettajia 109 (17 eri amk:sta)
  - Opiskelijoita 722 (Jyväskylä, Kymenlaakso, Oulu, Satakunta)
- Kysyttiin
  - Hyvien käytänteiden käyttöä ja tehokkuutta (Monivalintakysymykset)
  - Opiskelumotivaatiota parantavia ja alentavia tekijöitä (Avoimet kysymykset)
  - Kysely toteutettiin suomenkielisenä

LÄHIOPETUKSEN KÄYTÄNTEET

Opiskelijat

Ammattikorkeakoulu

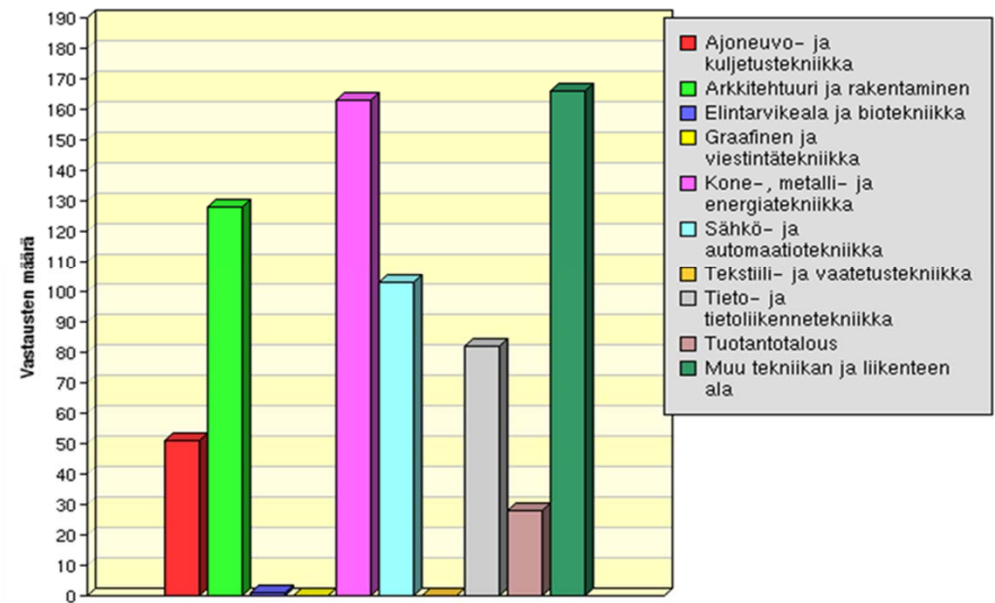
Vastausten suhteellinen jakauma

Lukumäärä: 722 kpl

Koulutusala

Vastausten absoluuttinen jakauma

Lukumäärä: 722 kpl

LÄHIOPETUKSEN KÄYTÄNTEET

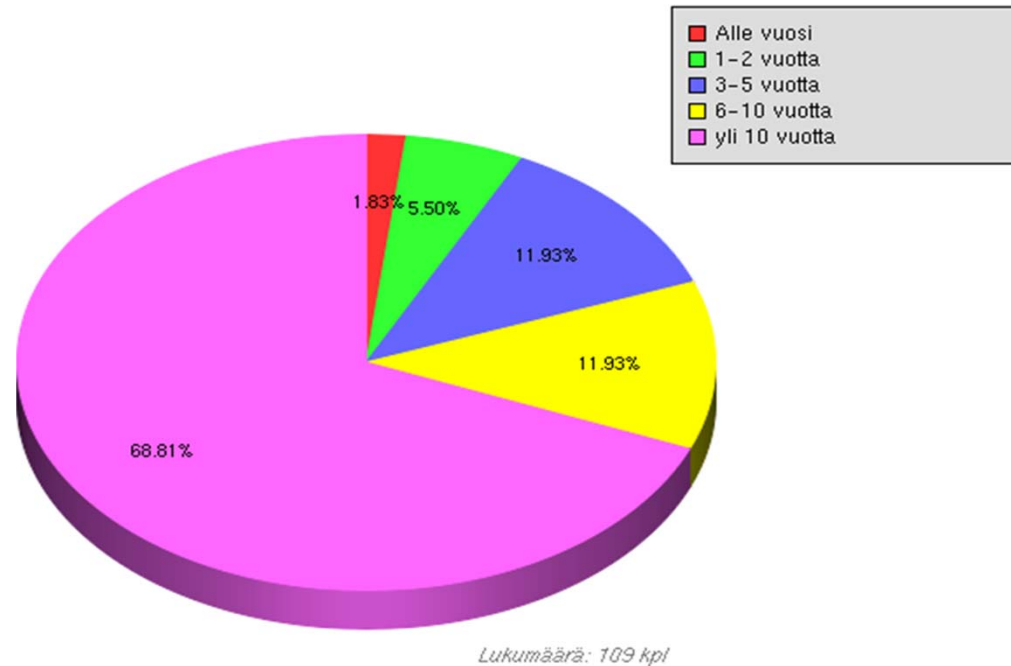
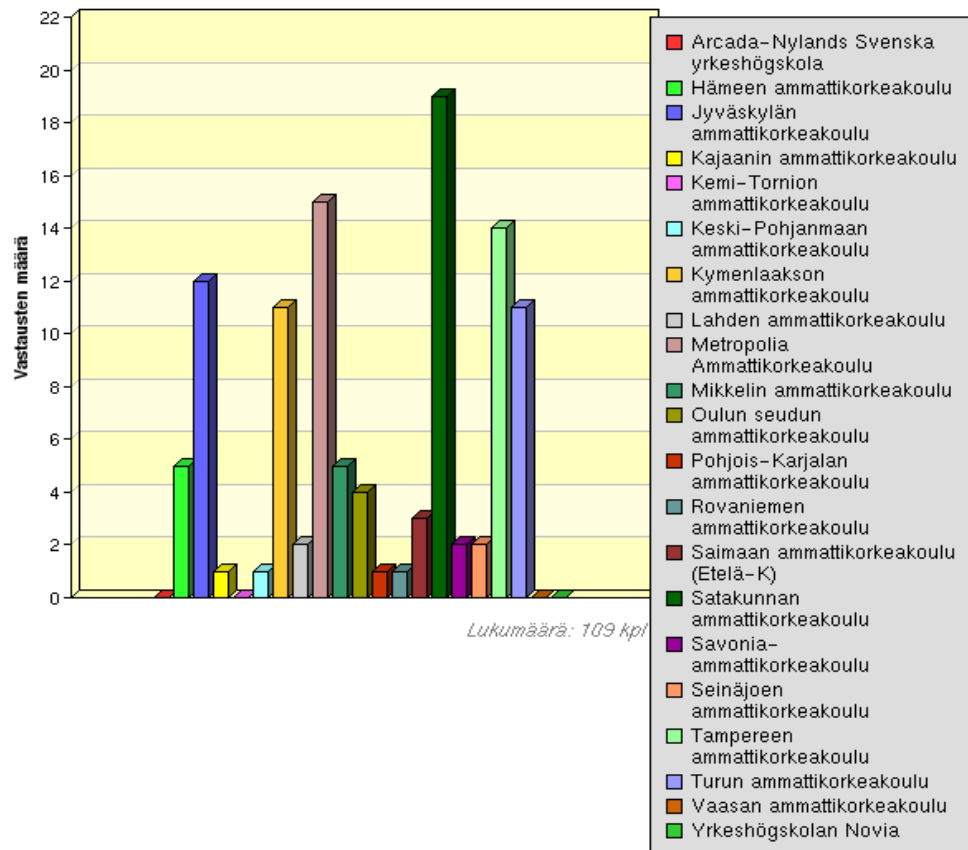
Opettajat

Opetuskokemus

Vastausten suhteellinen jakauma

Ammattikorkeakoulu

Vastausten absoluuttinen jakauma

LÄHIOPETUKSEN KÄYTÄNTEET - MONIVALINTAKYSYMYKSET

Lähiopetus

Miten mielestäsi seuraavilla tekijöillä voidaan lisätä lähiopetuksella toteutettavan opintojakson oppimista ja läpäisyä omilla opintojaksoillasi(=hyväksytyn arvosanan saaminen)?

1=vähäinen... 5=suuri merkitys

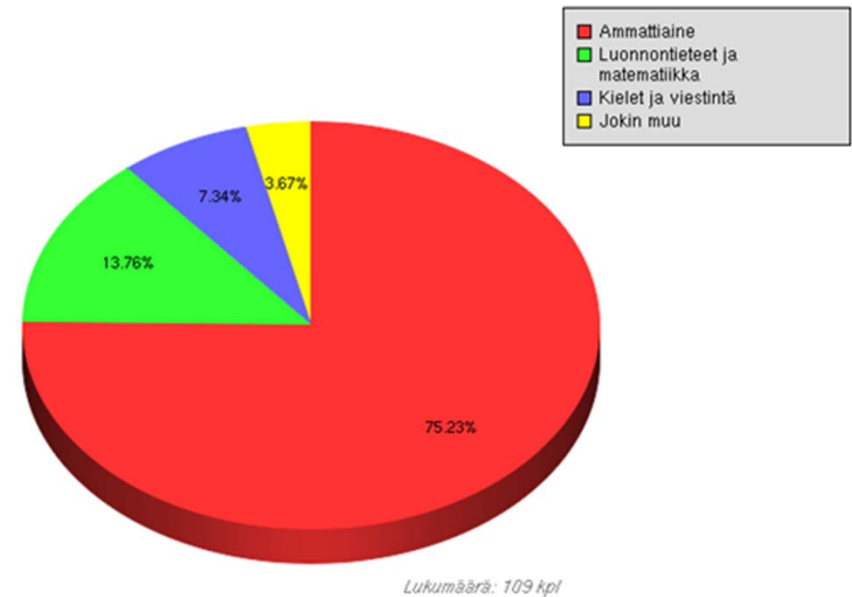
Mitä itse käytät?

1=en käytä... 5=käytän koko ajan

	Tärkeys ja tehokkuus					Oma käyttö				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Aktivointi ja vuorovaikutus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitehtävät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ennakkotehtävät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tiimityö ja oppimisryhmät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Taserojen huomiointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laboratoriotyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimateriaali: verkossa (esim. Moodle)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimateriaali: oppikirjat ja monisteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimateriaali: tunnilla esitettävät tukimateriaalit esim. PP-diat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Läsnäolo- / osallistumisvelvollisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aktiivisuuden palkitseminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jatkuva arviointi ja palaute	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Itse- ja vertaisarviointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tukiklinikat / tukiovetus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joustava tenttijärjestelmä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hylätyn kurssin suorittaminen ykkösellä ennalta annetuilla täsmätehtävillä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Määritellyt minimivaihtoehdot jakson läpäisemiseksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Pääasiallinen opetusaine

Vastausten suhteellinen jakauma

LÄHIOPETUKSEN KÄYTÄNTEET - AVOIMET KYSYMYKSET

Haluatko kertoa lisää jostakin yllämainitusta menetelmästä, jota olet käyttänyt lähiopetuksessa oppimisen ja läpäisyn parantamiseksi? Anna lyhyt kuvaus.

Onko sinulla käytössäsi tai tiedossasi muita hyviä käytäntöjä lähiopetuksella toteutettavan opintojakson oppimisen ja läpäisyn parantamiseksi? Anna lyhyt kuvaus.

Mainitse 3 eniten opiskelumotivaatiota parantavaa tekijää lähiopetuksessa.

-
-
-

Mainitse 3 eniten opiskelumotivaatiota vähentävää tekijää lähiopetuksessa.

-
-
-

Oletko tutustunut keväällä 2010 Inssi-hankkeen Foorumi 2010 - hyvät käytännöt - julkaisussa esitettyihin menetelmiin?

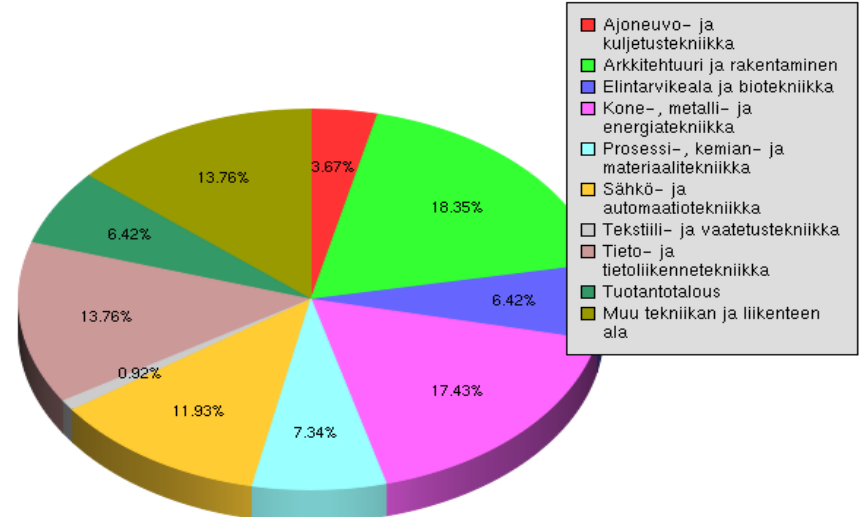
Kyllä Ei

Valitse ☐ ☐

Jos vastasit kyllä, niin miten olet käyttänyt kyseistä julkaisua?

Pääasiallinen opintoala, jossa opetan

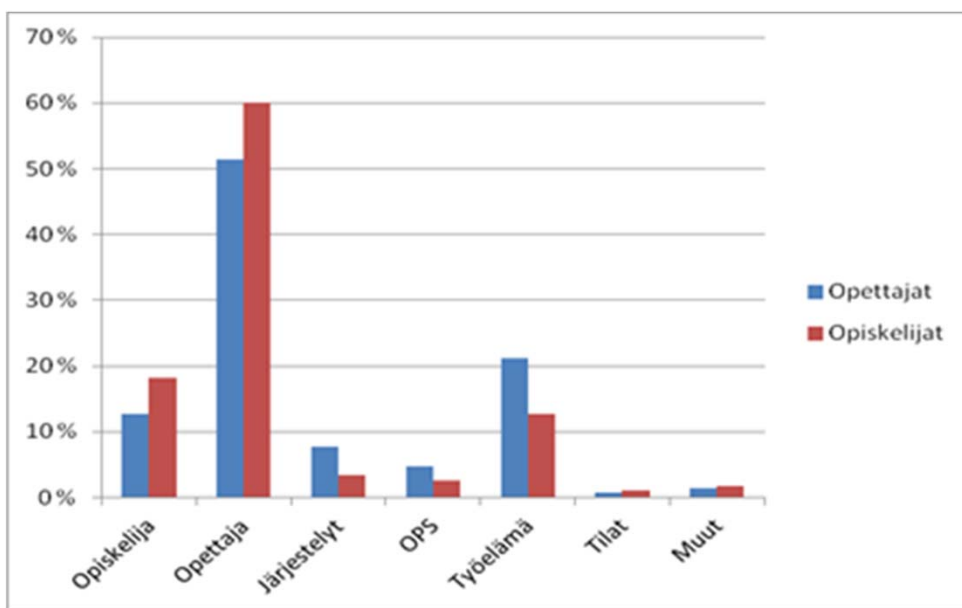
Vastausten suhteellinen jakauma

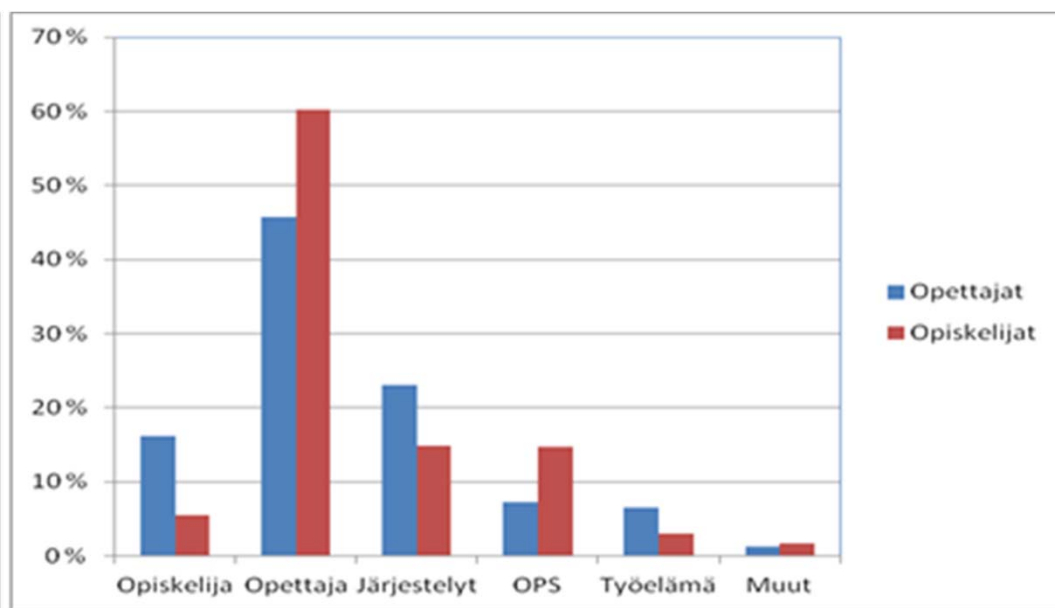
Lukumäärä: 109 kpl

Opiskelijoiden mainitsevien motivaatiota parantavien ja alentavien tekijöiden jakauma sekä vastaava opettajien vastausten jakauma

PARANTAVAT

ALENTAVAT

Opettajilta saatiin yhteensä 274 opiskelumotivaatiota parantavaa ja 247 alentavaa tekijää sekä opiskelijoilta vastaavasti 1943 parantavaa ja 1874 alentavaa.

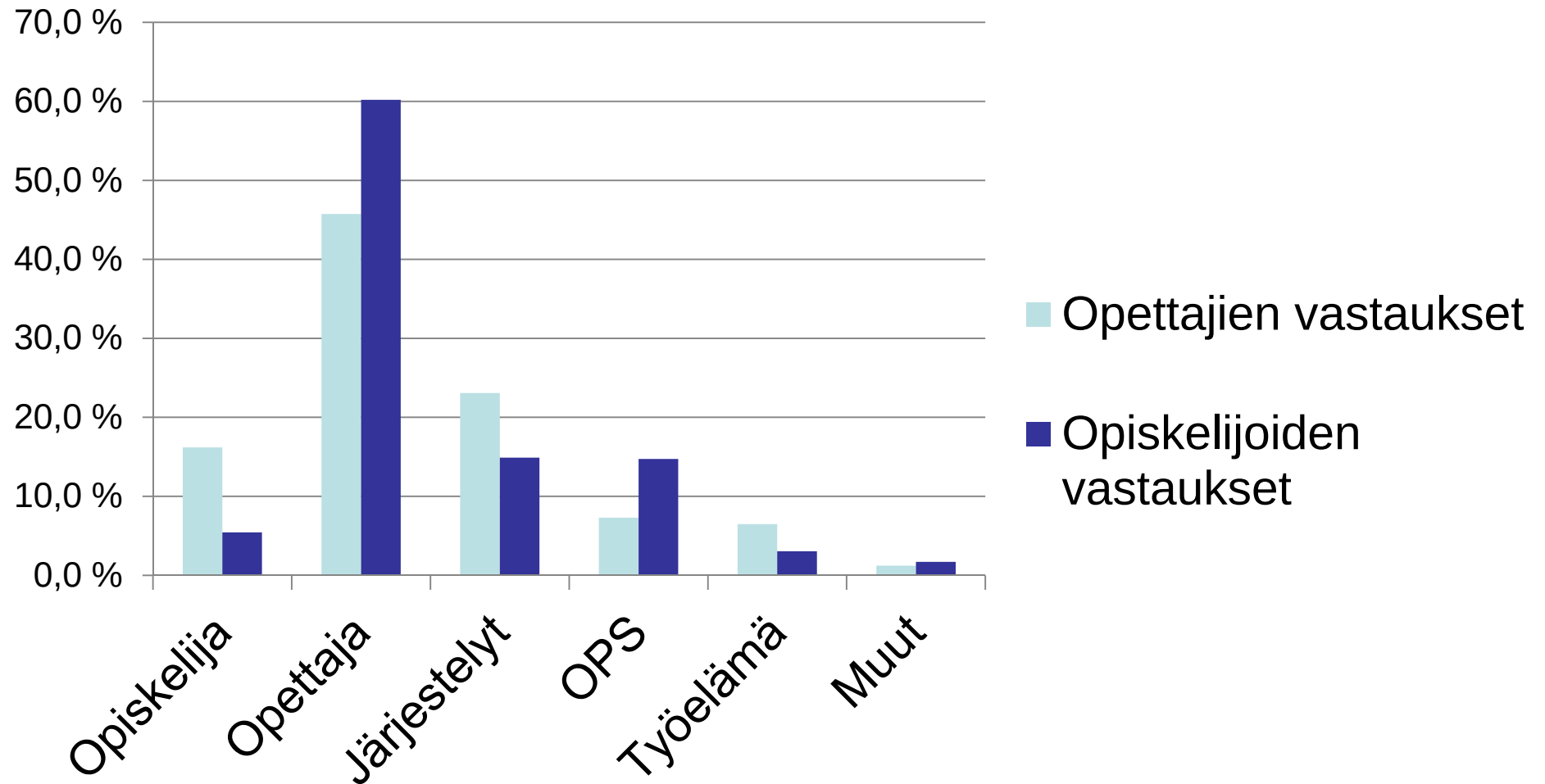
Opiskelumotivaatioon vaikuttavat tekijät

- Vastaukset luokiteltiin ryhmiin:
  - Opiskelijälähtöiset
  - Opettajalähtöiset
  - Opetusjärjestelyt
  - OPS-lähtöiset
  - Työelämä-lähtöiset
  - Muut

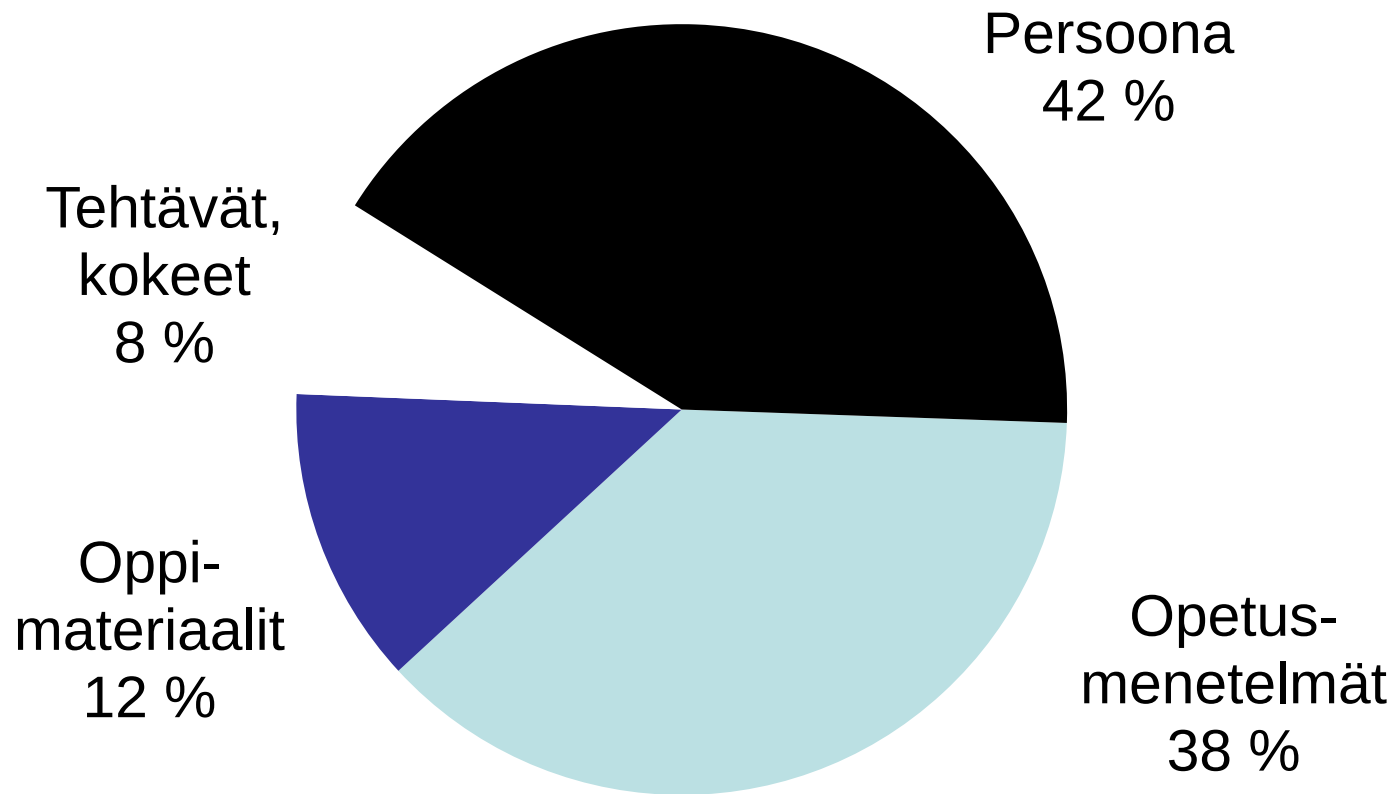
HUOM! Positiivisten tekijöiden joukossa on lisäksi oma ryhmä: Tilat. Motivaatiota alentavana tilat eivät nousseet motivaatiota alentavana tekijänä juurikaan esille.

Motivaatiota alentavat tekijät

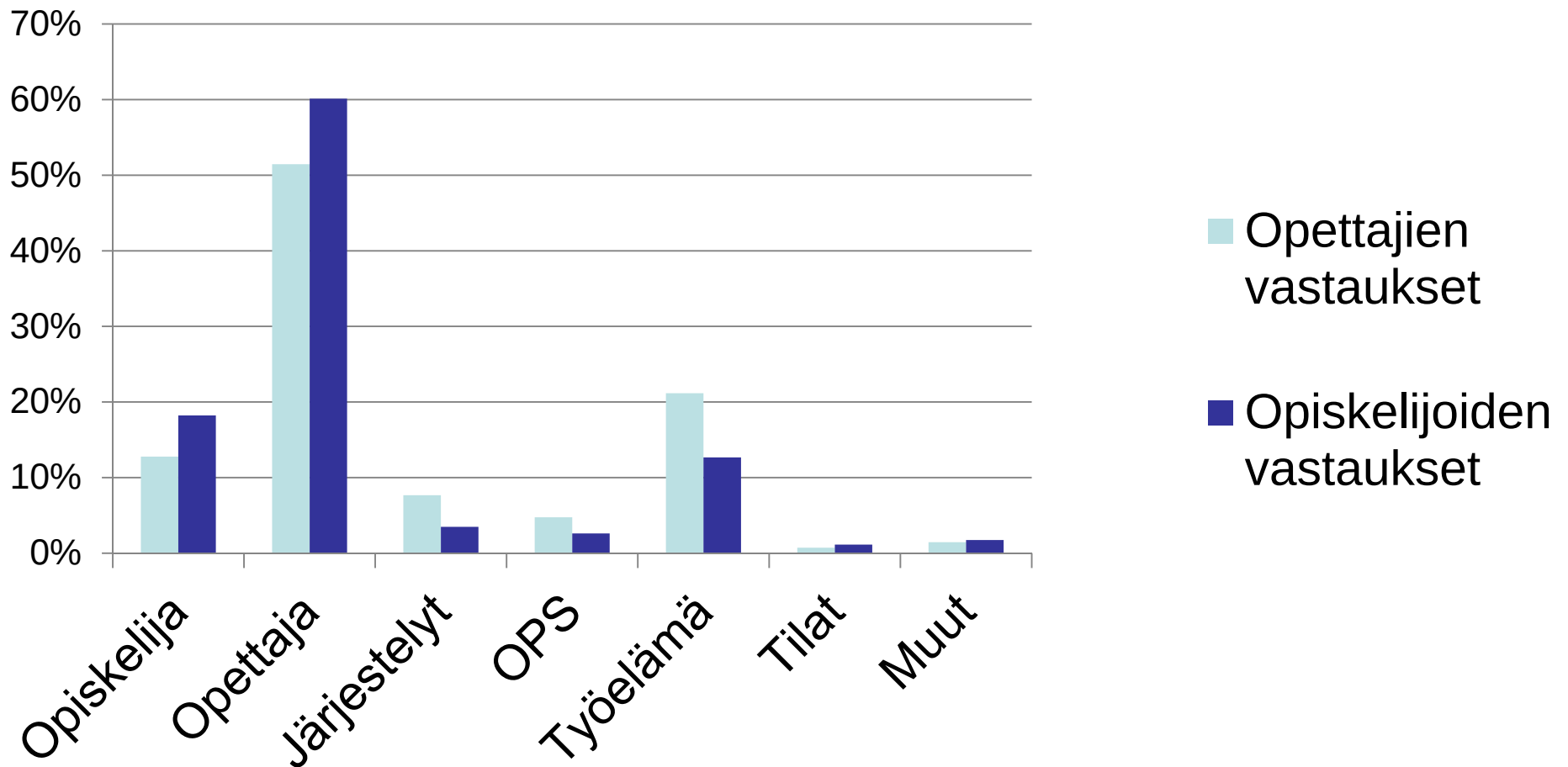
Opettajalähtöiset tekijät: Opiskelijoiden vastaukset/motivaatiota alentavat

Esimerkkejä motivaatiota alentavista vastauksista

- "Tämä on vauhti, pysytte mukana tai ette" -tyyli
- "Opetuksessa ei ole moitteen sijaa vaikka nyt 90 % saakin hylsyn" –tyyli
- Mumina joka kuuluu opettajan suusta
- Keskustellaan opettajan edellisestä työpaikasta, asia ei kuulunut yhtään kurssiin
- Ankea opettaja, jonka kiinnostus asiaan on hiipumassa
- Monotoninen yksin höpöttävä opettaja
- Luennoitsija poikkeaa aiheesta
- Ei aktivointia opetuksessa
- Opettajan yksin puhelu ja suora pp-kalvojen syöttö
- Toistuva aiheesta lipeäminen
- Tunneille täysin valmiit materiaalit
- Palautteen puuttuminen
- Liian paljon asiaa lyhyessä ajassa --> Asioiden ymmärtäminen vähäistä

Motivaatiota parantavat tekijät

Motivaatiota parantavia tekijöitä

Poimintoja opiskelijoiden vastauksista opettajalähtöisistä tekijöistä

1. OPETUSMENETELMÄT
2. OPPIMATERIAALI JA SISÄLTÖ
3. TEHTÄVÄT JA ARVIOINTI
4. OPETTAJAN PERSONA JA TAIDOT

1. OPETUSMENETELMÄT

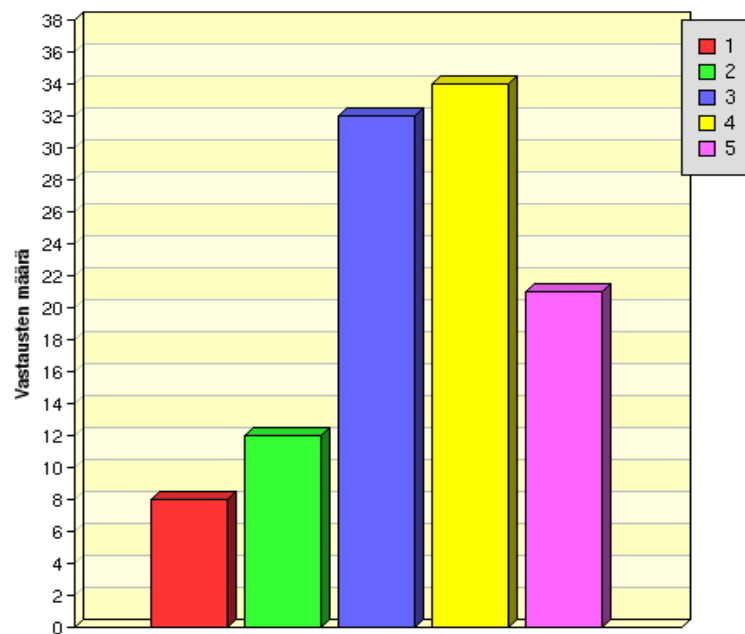
- Kontakti/keskustelu opettajan ja oppilaiden välillä -> syvällisempi ja laajempi näkemys aiheeseen
- Riittävän "idioottivarma" lähestyminen (marssitaan hitaimman mukaan, annetaan edistyneille lisävirikkeitä)
- Opettaja kirjoittaa TÄRKEIMMÄT asiat itse ylös!
- Hyvin valmisteltu opetuskokonaisuus opetettavasta asiasta. (Varsinkin tekniikan alalla usein pedagogiikka tuntuu olevan haussa.)
- Monipuolinen opetus. Kirjoitusta, kuuntelua, videoita, ryhmätöitä jne...
- opettajan antamien tehtävien ja ohjeiden selkeys. Ei: jos teet tämän, ei tarvitse tehdä tuota, mut jos teet tuon pitää tehdä tämä... jne. SEKAVUUS

AKTIIVISUUDEN PALKITSEMINEN

Tärkeys ja tehokkuus Opettajat 3,9 ja Opiskelijat **3,7**

Aktiivisuuden palkitseminen Oma käyttö

Vastausten absoluuttinen jakauma

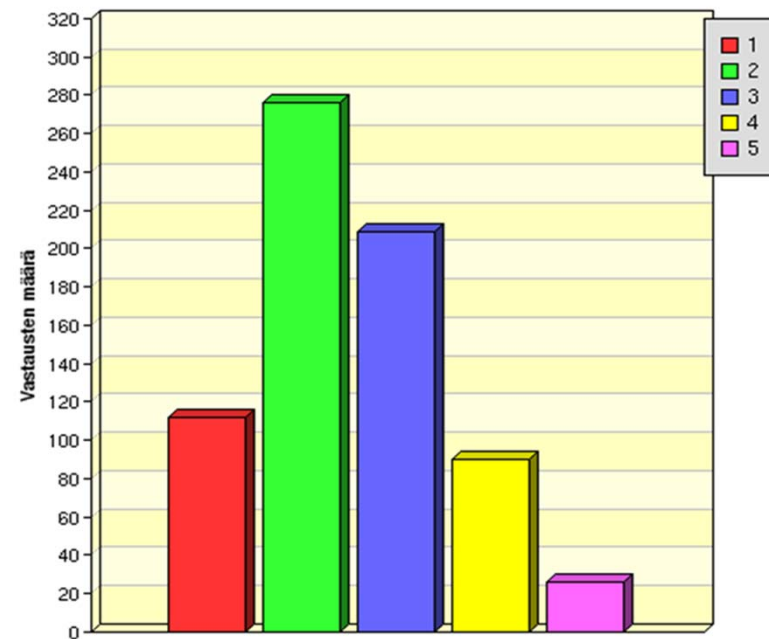

1=en käytä
5=käytän koko ajan

Lukumäärä: 109 kpl
Keskiarvo: 3,4
Minimi: 1
Maksimi: 5
Mediaani: 4
Keskihajonta: 1,14

Aktiivisuuden palkitseminen Käyttö

Vastausten absoluuttinen jakauma

1=Ei käytetty
5=Käytetään aina

Lukumäärä: 722 kpl
Keskiarvo: 2,5
Minimi: 1
Maksimi: 5
Mediaani: 2
Keskihajonta: 1,01

2. OPPIMATERIAALI JA SISÄLTÖ

- Hyvät ja selkeät materiaalit, jotka helposti seurattavissa tunnilla
- Tunneille ei valmista materiaalia, vaan kirjoitettava itse vihkoon ja opiskeltava
- Materiaalin riittävyys, sekä mielekkyys. Yleensä siis olisi hyvä olla jotain tulostettuna, ettei kaikki olisi netissä.
- Ei monta uutta aihealuetta samalla tunnilla, jos jokainen asia on uusi, sitä on mahdoton sisäistää.
- Ajan tasalla oleva aineisto ja nykytyöelämän mukaiset harjoitteet
- Hyvä pohjamateriaali, jossa vähän kirjoiteltavaa jotta jää mieleen. Ei sivutolkulla settiä ja itse opetus menee ihan ohi.

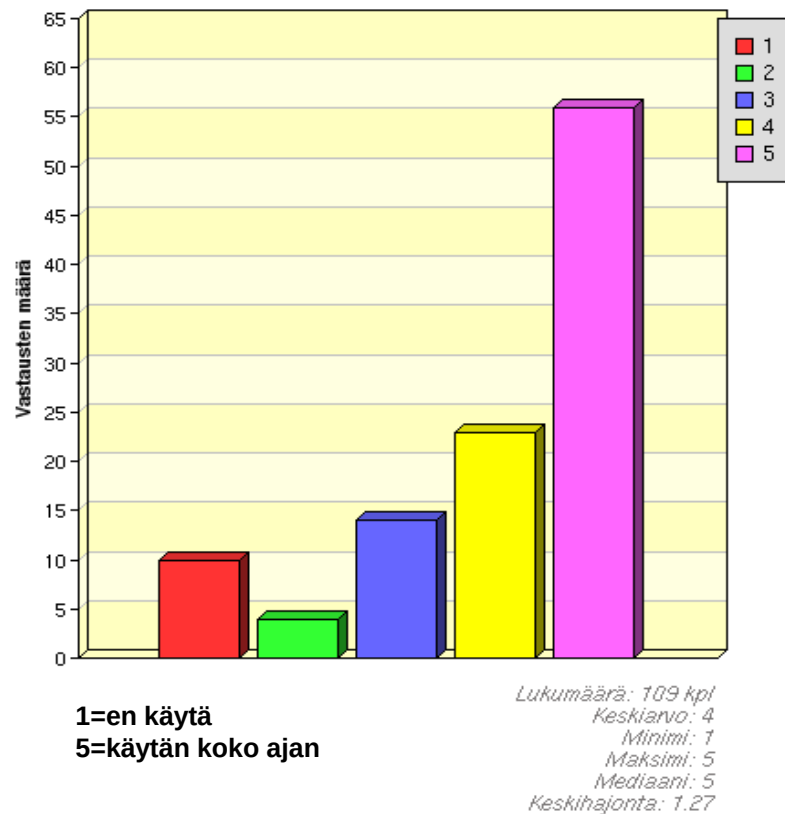

OPPIMATERIAALI VERKOSSA

Tärkeys ja tehokkuus Opettajat 3,8 ja Opiskelijat 3,9

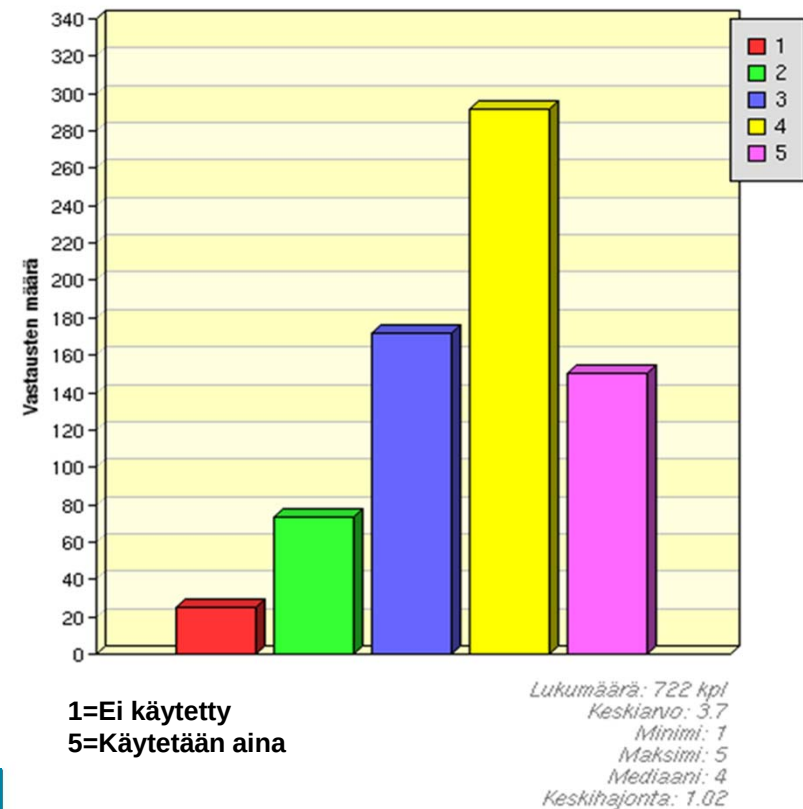
Oppimateriaali: verkossa (esim. Moodle) Oma käyttö

Vastausten absoluuttinen jakauma

Oppimateriaali: verkossa (esim. Moodle) Käyttö

Vastausten absoluuttinen jakauma

3. TEHTÄVÄT JA ARVIOINTI

- Etätehtävistä/kotitehtävistä saatavat hyvitykset opintojaksojen arvosanoissa
- Kurssin arviointiperusteet, esim. aktiivisuus ja kotitehtävien suorittaminen ovat osana arviointia
- Harjoitustyö, joka ei kuitenkaan ole liian laaja (jos liian laaja, se syö muiden kurssien jaksamista)
- Oppilaille annettavat tehtävät joissa vaaditaan juuri opetetun asian käyttöä/soveltamista
- Heikommin pärjääville erityistä huomiota tai vaihtoehtoisia tehtäviä
- Mahdollisuus suorittaa kurssi esimerkiksi tekemällä erillisen harjoitustyön tentin sijaan

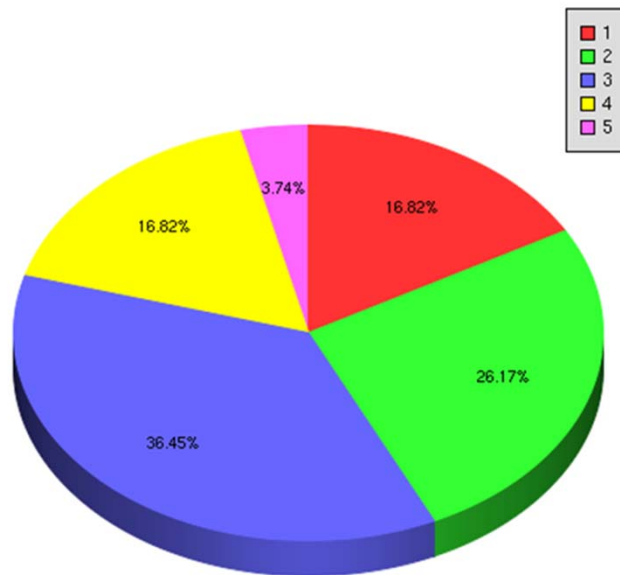
ESIM. TASOEROJEN HUOMIOIMINEN

1=Ei käytetty
5=Käytetään aina

Tärkeys ja tehokkuus opettajat **3,5** ja opiskelijat **3,7**

Tasoerojen huomioiminen Oma käyttö

Vastausten suhteellinen jakauma

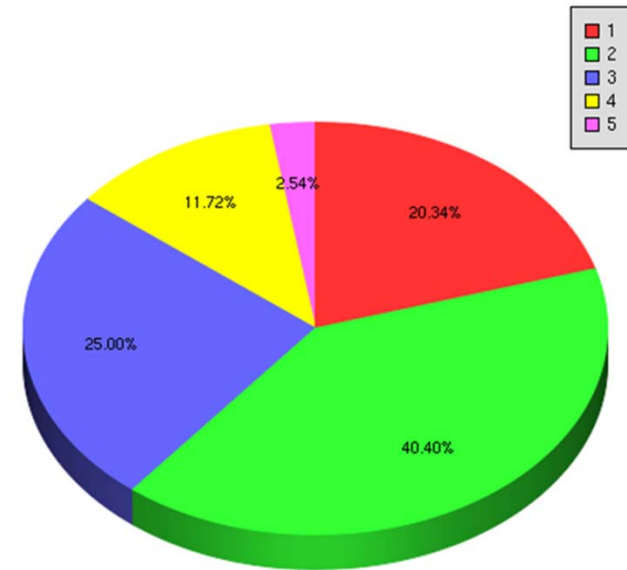

Lukumäärä: 109 kpl
Keskiarvo: 2.6
Minimi: 1
Maksimi: 5
Mediaani: 3
Keskihajonta: 1.05

1=en käytä
5=käytän koko ajan

Tasoerojen huomioiminen Käyttö

Vastausten suhteellinen jakauma

Lukumäärä: 722 kpl
Keskiarvo: 2.4
Minimi: 1
Maksimi: 5
Mediaani: 2
Keskihajonta: 1

4. OPETTAJAN PERSOONA JA TAIDOT

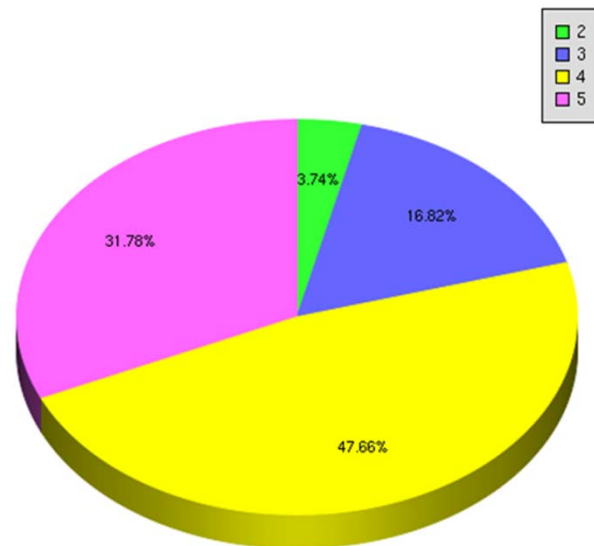
- Opettaja ottaa mielipiteet huomioon, vaikka niissä ei olisikaan mitään järkeä
- Kannustava, taitava ja helposti lähestyttävä opettaja
- Opettajan innostuneisuus/vuorovaikutustaidot
- Opettajan rento ote ja huumori
- Opettajan asiantuntemus, pedagogisuus, kokemus työelämästä ja sosiaalisuus
- Hyvä opettaja (Innostava, esittää asiat mielenkiintoisesti, on itse omistautunut kyseiselle aineelle)
- Opettaja ei ole ylimielinen elitisti, vaan kykenee laskeutumaan oppilaiden tasolle ja kuuntelemaan heitä
- Opettaja, joka puhuu selkeästi, tarpeeksi äänekkäästi sekä johdonmukaisesti
- Opettajan taito herättää keskustelua kuitenkin pakottamatta siihen
- täsmälliset ja selkeät vastaukset esitettyihin kysymyksiin, eikä vain todeta, että kun se vaan on niin.

ESIM. AKTIVOINTI JA VUOROVAIKUTUS

Tärkeys ja tehokkuus opettajat **4.4** ja opiskelijat **4.0**

Aktivointi ja vuorovaikutus Oma käyttö

Vastausten suhteellinen jakauma

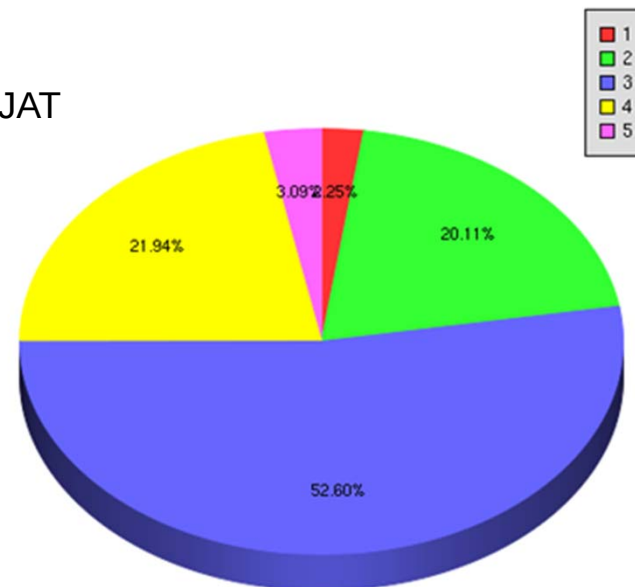
OPETTAJAT

Lukumäärä: 109 kpl
Keskiarvo: 4.1
Minimi: 2
Maksimi: 5
Mediaani: 4
Keskihajonta: 0.79

Aktivointi ja vuorovaikutus Käyttö

Vastausten suhteellinen jakauma

OPIKSELIJAT

1=en käytä
5=käytän koko ajan

Lukumäärä: 722 kpl
Keskiarvo: 3
Minimi: 1
Maksimi: 5
Mediaani: 3
Keskihajonta: 0.79

YHTEENVETOA

Tehdyn kyselyn perusteella opettajan persoonalla ja toiminnalla on suuri merkitys opiskelijan opiskelumotivaatiolle.

Opettajalähtöiset tekijät nousevat selvästi suurimmaksi ryhmäksi sekä motivaatiota parantavissa että alentavissa tekijöissä. Tulos on sama sekä opettajien että opiskelijoiden vastauksissa.

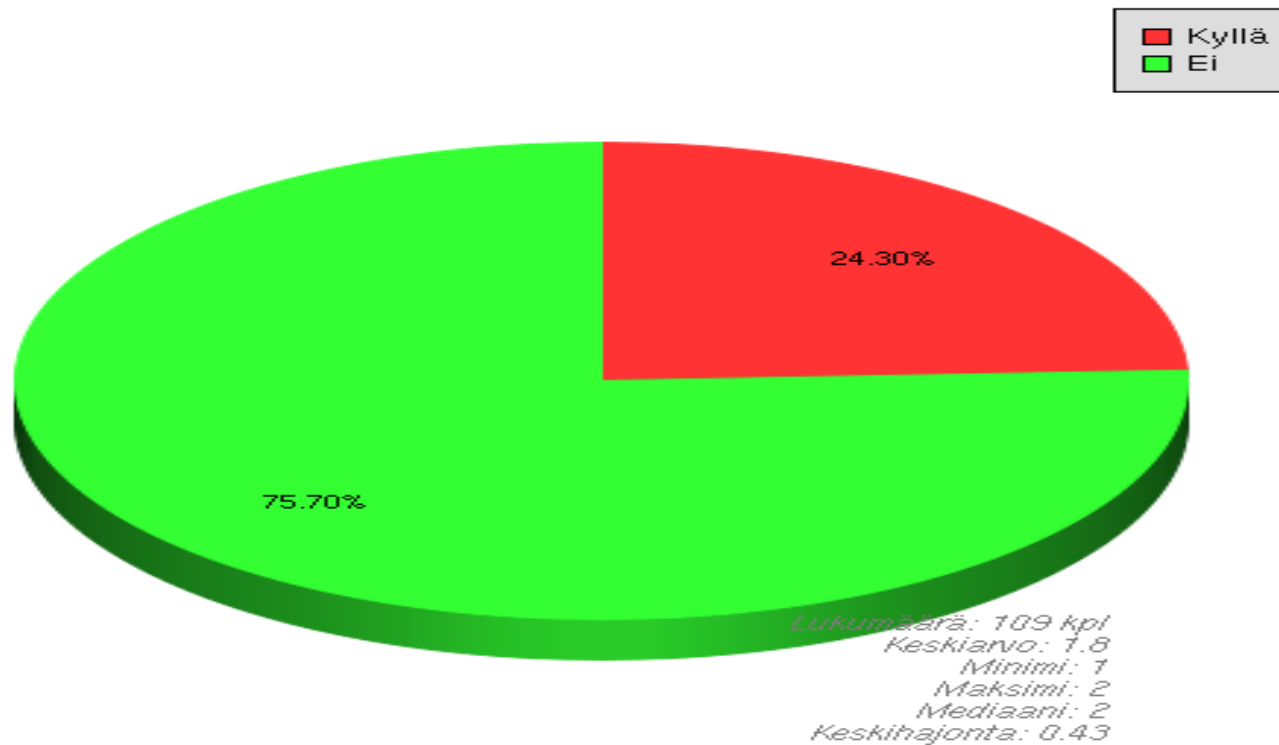
Hyvää opettajuutta on se, että opettajalla on pedagogiset perustaidot hallussa. Tärkeää on, että opettajalta löytyy alan asiantuntemusta, oppitunnit on valmisteltu ja käytetään monipuolisesti opetusmenetelmiä opiskelijoiden aktivoimiseksi.

Lähiopetus on ollut viime vuosien aikana säästöjen kohteena ja tilalle on tarjottu verkko-opetusta, ilman riittävää valmennusta ja perehtymistä siihen. Yleensäkin opetusmenetelmien kehittämiseen on panostettu liian vähän.

OPETTAJAT

Oletko tutustunut keväällä 2010 Inssi-hankkeen Foorumi 2010 - hyvät käytännöt - julkaisussa esitettyihin menetelmiin?
Valitse

Vastausten suhteellinen jakauma

Ja tähän
pyritään😊

KIITOS!

T. A-P, Pekka ja
Jorma

